
AN ROINN OIDEACHAIS AGUS EOLAÍOCHTA

SCRÚDÚ ARDTEISTIMÉIREACHTA, 2000

GRÉIGIS — GNÁTHLEIBHÉAL
(400 marc)

DÉ hAOINE, 23 MEITHEAMH — TRÁTHNÓNA 2.00 go dtí 5.00

1. Gaeilge a chur ar **thrí cinn ar bith** de na giotaí **A, B, C, D.** (Gabhann na marcanna céanna leis na giotaí go léir sa cheist seo):–

[210]

A.

(Tá Alcaibiaidéalas ar bheagán acmhainne agus teastaíonn uaidh líon a fhórsaí a cheilt sula ngluaiseann sé amach chun Mindarus a throid.)

Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ἔμειναν, τῇ δὲ ὑστεραία Ἀλκιβιάδης ἐκκλησίαν ποιήσας παρεκελεύετο αὐτοῖς ὅτι ἀνάγκη εἶη καὶ ναυμαχεῖν καὶ πεζομαχεῖν. “Οὐ γὰρ ἔστιν,” ἔφη, “ χρήματα ἡμῖν, τοῖς δὲ πολεμίοις ἄφθονα παρά βασιλέως.” Τῇ δὲ προτεραία, τὰ πλοῖα πάντα καὶ τὰ μικρὰ συνήθροισε παρ’ ἐαυτόν, ὅπως μηδεὶς ἐξαγγεῖλαι τοῖς πολεμίοις τὸ πλήθος τῶν νεῶν, ἐπεκήρυξέ τε, ὃς ἂν ἀλίσκηται εἰς τὸ πέραν διαπλέων, θάνατον τὴν ζημίαν. Μετὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν παρασκευασάμενος ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ἀνηγάγετο ἐπὶ τὴν Κυζίκον ὑντος πολλῶ. Ἐπειδὴ δ’ ἐγγὺς τῆς Κυζίκου ἦν, τοῦ ἡλίου ἐκλάμπαντος καθορᾶ τὰς τοῦ Μινδάρου ναῦς γυμναζομένας πόρρω ἀπὸ τοῦ λιμένος, ἐξήκοντα οὔσας.

SEINEAFÓN (70)

παρακελεύομαι: spreagaim, gríosaim. ἄφθονα: acmhainn gan teorainn. συναθροίζω: bailím. πλήθος: líon. ἀλίσκομαι: tá beirthe orm. τὸ πέραν: an taobh eile. ἀνάγομαι: cuirim chun na farraige. ὑντος: ainneoin na báistí. ἐκλάμπω: soilsím. πόρρω: i bhfad.

B.

(Tugann na hAithnigh freagra ar iarratas a gcomhghuaillithe ar longa. Is é Pythodorus an ceannasaí in ionad Laches.)

οἱ γὰρ ἐν Σικελία ξύμμαχοι πλεύσαντες ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους βοηθεῖν σφίσι πλείοσι ναυσίν· τῆς δὲ θαλάσσης ὀλίγαις ναυσὶν εἰργόμενοι παρεσκευάζοντο ναυτικὸν ξυναγείροντες ὡς οὐ περιοψόμενοι. καὶ ἐπλήρουν ναῦς τεσσαράκοντα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἀποστελοῦντες αὐτοῖς, ἅμα μὲν ἠγούμενοι θᾶσσον τὸν ἐκεῖ πόλεμον καταλυθήσεσθαι, ἅμα δὲ βουλόμενοι μελέτην τοῦ ναυτικοῦ ποιεῖσθαι. τὸν μὲν οὖν ἓνα τῶν στρατηγῶν ἀπέστειλαν Πυθόδωρον ὀλίγαις ναυσὶ, Σοφοκλέα δὲ τὸν Σωστρατίδου καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους ἐπὶ τῶν πλειόνων νεῶν ἀποπέμψειν ἔμελλον. ὁ δὲ Πυθόδωρος ἤδη ἔχων τὴν τοῦ Λάχητος τῶν νεῶν ἀρχὴν ἔπλευσε τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἐπὶ τὸ Λοκρῶν φρούριον ὃ πρότερον Λάχης εἶλεν· καὶ νικηθεὶς μάχῃ ὑπὸ τῶν Λοκρῶν ἀπεχώρησεν.

TUICIDIDÉAS (70)

πλείων: breis. εἶργω: coiscim. περιοράω: ní thógaim ceann do, ní thugaim aird ar. πληρώω: cuirim foireann ar. ἀποστέλλω: cuirim amach. ἠγέομαι: ceapaim. θᾶσσον: níos gasta. μελέτη: cleachtadh. ἀρχή: ceannas. φρούριον: daingean.

C.

(Deir Méide lena páistí go gcaithfidh sí iad a fhágáil, ach ansin athraíonn sí a hintinn, de réir dealraimh.)

ΜΗ. ὦ τέκνα τέκνα, σφῶν μὲν ἔστι δὴ πόλις
καὶ δῶμ’, ἐν ᾧ, λιπόντες ἀθλίαν ἐμέ,
οἰκήσετ’ αἰεὶ μητρὸς ἔστερημένοι
ἐγὼ δ’ ἐς ἄλλην γαῖαν εἴμι δὴ φυγὰς,
ὑμεῖς δὲ μητέρ’ οὐκέτ’ ᾄμασιν φίλοις
ᾄψεσθ’, ἐς ἄλλο σχήμ’ ἀποστάντες βίον.
φεῦ φεῦ· τί προσδέρκεσθέ μ’ ᾄμασιν, τέκνα;
τί προσγελάτε τὸν πανύστατον γέλων;
αἰαί· τί δράσω; καρδία γὰρ οἴχεται,
γυναῖκες, ᾄμα φαιδρὸν ὡς εἶδον τέκνων.
οὐκ ἂν δυναίμην

EOIRIPIDÉAS (70)

σφῶν: do chuidse. ἄθλιος: míshona. στερέω: fágaim gan. εἴμι: imeoidh mé. ᾄμα: súil. σχήμα: nós, gnás. προσδέркоμαι: breathnaím. προσγελάω: déanaim gáire. οἴχομαι: táim imithe. φαιδρός: geal.

D.

(Tá sé ar intinn ag Diaiméidéis dul i measc arm na dTraíoch. Tá seisear taoiseach toilteanach dul ina theannta.)

τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
“Νέστορ, ἔμ’ ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγῆνωρ
ἀνδρῶν δυσμενέων δύναι στρατὸν ἐγγυὺς ἑόντων,
Τρώων· ἀλλ’ εἴ τίς μοι ἀνὴρ ἄμ’ ἔποιτο καὶ ἄλλος.”
ὣς ἔφαθ’, οἳ δ’ ἔθελον Διομήδεϊ πολλοὶ ἔπεσθαι
ἠθελέτην Αἴαντε δύω, θεράποντες Ἴρηος,
ἠέλε Μηριόνης, μάλα δ’ ἠέλε Νέστορος υἱός,
ἠέλε δ’ Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος,
ἠέλε δ’ ὁ τλήμων Ὀδυσσεὺς καταδύναι ὄμιλον
Τρώων· αἰεὶ γάρ οἱ ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἐτόλμα.

HÓIMÉAR (70)

βοήν: ag glaoch. ὀτρύνω: spreagaim. κραδίη: croí. ἀγῆνωρ: fearúil. δυσμενής: naimhdeach. δύω/καταδύω: téim isteach, téim i measc. θεράπων: giolla. δουρικλειτός: iomráiteach de bharr a ghaisce le sleá. ὄμιλος: slua. τολμάω: leomhaim.

2.

[100]

(i) Gaeilge a chur ar: (60)

βούλομαι οὖν σοι διηγήσασθαι ὅθεν ἐγένετο ἡ ἔχθρα πρὸς Θεόφημον, ἵνα μάθης τί ἐγένετο καὶ γινώσκῃς ὅτι οὐ μόνον ἐμὲ ἠδίκησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν τε δῆμον καὶ τὴν βουλήν. ἔτυχον γὰρ ἐγὼ τριηραρχῶν, καὶ τριηραρχοῦντα ἔδει με τὰ σκεύη καὶ τὴν τριήρη παρὰ Θεοφήμον παραλαβεῖν· εὐ γὰρ οἶσθα ὅτι δεῖ τὸν τριηραρχήσαντα, ἐξιούσης τῆς ἀρχῆς, παραδοῦναι τὴν τε τριήρη καὶ τὰ σκεύη τῷ μέλλοντι τριηραρχήσειν, ἵνα καὶ αὐτὸς δύνηται παρασκευάζειν τὴν ναῦν. ἀλλὰ καίπερ δέον τὸν Θεόφημον ἀποδοῦναι τὰ σκεύη, οὐ παρέλαβον ἐγὼ παρὰ τούτου τῶν σκευῶν οὐδέν. καὶ δὴ καί, ἦν τότε, ὅτε τριηραρχήσειν ἔμελλον, κίνδυνος μέγας τῇ πόλει διὰ τὴν τῶν συμμάχων στάσιν, ὥστε ἔδει τοὺς τριηράρχους διὰ τάχους τριήρων βοήθειαν ἀποστέλλειν. ἀλλὰ καίπερ δέον ἡμᾶς ὡς τάχιστα ἀποστέλλειν τὰς ναῦς, σκεύη ἐν τῷ νεωρίῳ οὐχ ὑπῆρχε ταῖς ναῦσιν·

READING GREEK

(ii) Freagair **ceithre cinn ar bith** de na ceisteanna seo a leanas. (Gabhann deich marc le gach ceist acu):— (40)

- Inis cad a tharla nuair a bhuail Arastarcas isteach i dteach Theophemos.
- Cérbh é Euergos? Cén pháirt a bhí aige sa scéal?
- An dóigh leat go mb'fhéidir gur leas le hArastarcas a bheith ag iarraidh a dhualgas mar thriarác a chomhlíonadh? Cuir fáthanna le do fhreagra.
- μάθης a pharsáil, agus tuiseal ἀρχῆς (a bhfuil líne faoi sa ghiota thuas) a mhíniú.
- Inis cé mar a fuair mac Chréasais bás sa scéal de chuid Heireadótais.
- San Odaisé, conas a tharlaíonn go mbuaileann Odaiséas le Nausikaa?

3. Freagair **trí cinn** de na ceisteanna seo a leanas. Ní mór **ceist amháin** ar a laghad a roghnú as Roinn A, agus **ceist amháin** as Roinn B. Is féidir an **tríú ceist** a roghnú as Roinn A **nó** as Roinn B. (Gabhann tríocha marc le gach ceist acu.):- [90]

A.

- (i) Cuntas a scríobh ar an tsluaíocht chun na Sicile agus ar a hiarmhairtí don Aithin.
- (ii) Rianaigh na príomhimeachtaí sa chogadh Peilpinseach idir 411 agus 404 R.CH.
- (iii) Inis cé mar a d'éirigh leis an Téibh a bheith ina príomhstát sa Ghréig idir 371 agus 361 R.CH.
- (iv) Nóta a scríobh ar **dhá cheann** díobh seo a leanas: oideachas Spartach; Agesilaus; cath Issus; Alastar san India.

B.

- (i) Inis a bhfuil ar eolas agat faoi bheatha agus scríbhinní Thuicididéis.
- (ii) Ainmnigh **beirt** údar traigéidí Gréagacha. Rianaigh go hachomair an plota de dhráma **amháin** de chuid duine **amháin** de na húdair sin.
- (iii) Nóta a scríobh ar **dhá cheann** díobh seo a leanas:— fíoracha Kouros; an Discobolus; Séas Artemisium; Laocoon agus a chlann mhac.
- (iv) Déan cur síos go hachomair ar phríomhghnéithe theampall Shéis in Oilimpia **nó** ar an Erechtheum.